

Brussel, 7.2.2019
COM(2019) 57 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

betreffende de tussentijdse evaluatie van het Douane 2020-programma

{SWD(2019) 14 final}

1. ACHTERGROND

Het Douane 2020-programma is vastgesteld bij [Verordening \(EU\) nr. 1294/2013](#) als een meerjarig actieprogramma voor de douane in de EU om de samenwerking tussen nationale overheden te bevorderen en te versterken. Overeenkomstig artikel 18, leden 1 en 2, is opdracht gegeven tot een extern onderzoek ter ondersteuning van de tussentijdse evaluatie van het programma. De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in het bijgaande werkdocument van de diensten van Commissie en vormen de basis voor dit verslag.

De tussentijdse evaluatie is bedoeld om het Douane 2020-programma te beoordelen vanaf de invoering op 1 januari 2014 tot halverwege de looptijd van het programma (31 december 2017). De evaluatie heeft betrekking op alle gefinancierde activiteiten en belanghebbenden van het programma.

Het onderhavige verslag is bedoeld om de voortgang in kaart te brengen van i) de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma; ii) de efficiëntie van het gebruik van middelen en aspecten van vereenvoudiging; iii) de blijvende relevantie van het programma; iv) de samenhang met en bijdrage aan het algemene beleid en andere initiatieven van de EU; en v) de toegevoegde waarde van het programma op EU-niveau.

2. RELEVANTIE

De douane-unie is een van de hoekstenen van de EU en is van cruciaal belang voor de werking van de eengemaakte markt. Veel van de activiteiten op douanegebied hebben een grensoverschrijdend karakter, waardoor ze betrekking hebben op en gevolgen hebben voor alle lidstaten. In het gebied van de Europese douane-unie gelden de gemeenschappelijke regels en procedures die zijn vastgelegd in de [douanewetgeving van de Unie](#) (UCC). De UCC is een mijlpaal in de modernisering van de douane van de EU en is bedoeld om een papierloze omgeving voor douane en handel tot stand te brengen.

Het douaneprogramma bestaat in zijn verschillende versies al meer dan 25 jaar en is meegegroeid met de eengemaakte markt. Momenteel nemen er 34 landen deel aan het programma: 28 EU-lidstaten en 6 kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten¹. In de loop der jaren is het douaneprogramma een integraal onderdeel geworden van het nationale en Europese douanelandschap en -beleid en de Europese douaneprocessen en -procedures. In sommige gevallen, zoals in het geval van de IT-infrastructuur, blijft het bijna onopgemerkt tijdens de dagelijkse werkzaamheden van douaneambtenaren en marktdeelnemers. Gezien het feit dat de douane-unie zich blijft moderniseren, kan echter worden gesteld dat het programma

---

¹ Albanië, Bosnië en Herzegovina, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Montenegro, Servië en Turkije.

nu waarschijnlijk meer dan ooit nodig is. Tegen deze achtergrond wordt het programma relevant geacht voor de brede behoeften van een goed functionerende douane-unie van de EU, die tot uiting komen in de meer specifieke behoeften van de nationale douanediensden, marktdeelnemers en Europese burgers.

Voor de *douanediensden* is het programma vooral van belang omdat het hen helpt bij de implementatie van Europese informatiesystemen en het waarborgen van de financiële houdbaarheid daarvan; in de meeste gevallen is de UCC in dezen leidend, terwijl de Commissie en de lidstaten de verantwoordelijkheid delen voor de tenuitvoerlegging en ondersteuning. Het douaneprogramma komt tegemoet aan de behoefte aan interoperabiliteit, interconnectiviteit en betrouwbaarheid van de elektronische douanesystemen middels een gemeenschappelijk gegevenssysteem voor een goed functionerende douane-unie van de EU. Er zijn momenteel al 49 verschillende IT-systemen met ondersteunende infrastructuur operationeel, en hun hoge betrouwbaarheid is essentieel voor het soepele verloop van de douaneprocedures en de goede werking van de eengemaakte markt als geheel. Over het algemeen bleken de IT-systemen die al lange tijd in gebruik zijn, en die gericht zijn op de meer traditionele rol en behoeften van de douane op het gebied van goederenindeling, tariefbeheer of controle van het verkeer van goederen, het best te beantwoorden aan de onderliggende behoeften.

De *marktdeelnemers* hebben behoefte aan een efficiënte en doeltreffende afhandeling van douaneprocessen omdat de snelheid en betrouwbaarheid van de douaneafhandeling rechtstreeks van invloed zijn op de productiviteit en winstgevendheid van bedrijven. Hoewel het vooral de nationale overheden zijn die dankbaar gebruikmaken van het Douane 2020-programma, benutten ook duizenden marktdeelnemers regelmatig de IT-systemen die met de middelen van het programma zijn gefinancierd. In deze systemen vinden zij snel informatie die nergens anders voorhanden is. Dit helpt de administratieve last enigszins te verlichten en de procedures te vereenvoudigen, wat uiteindelijk resulteert in meer rechtszekerheid en minder handelsbelemmeringen. De gemeenschappelijke acties in het kader van het Douane 2020-programma maken een dialoog tussen de douane en het bedrijfsleven mogelijk en helpen het potentieel van het programma voor de lidstaten optimaal te benutten, zonder voorbij te gaan aan de praktische gevolgen voor het bedrijfsleven. Soms blijkt dit de relatie tussen douanediensden en bedrijven te veranderen in een meer op samenwerking gebaseerde relatie, die zich beter leent voor een moderne omgeving.

Het Douane 2020-programma is ook gericht op kwesties die van algemeen belang zijn voor alle Europese *burgers*. Voorbeelden hiervan zijn de dreigingen van internationale drugshandel en de smokkel van illegale goederen, die een risico vormen voor de gezondheid en veiligheid van burgers. De specifieke doelstellingen van het programma op het gebied van veiligheid en beveiliging van Europese burgers worden derhalve steeds relevanter. Even relevant is de bezorgdheid over een steeds verder gedigitaliseerde economie en dienstverlening. De opzet en doelstellingen van het Douane 2020-programma komen volledig tegemoet aan de bezorgdheid onder belanghebbenden.

3. DOELTREFFENDHEID

De algemene doelstelling van het programma is ondersteuning van de werking en modernisering van de douane-unie door samenwerking tussen de deelnemende landen en hun douanediens-ten en -ambtenaren. Uit de evaluatie blijkt dat het programma het vereiste kader en de benodigde technologische middelen biedt voor samenwerking en het delen van informatie ter ondersteuning van de werking en modernisering van de douane-unie (met name wat betreft de uitvoering van de UCC), en dat het programma aldus de eengemaakte markt versterkt.

Het door het programma ondersteunde beveiligde platform voor het uitwisselen en delen van informatie helpt de lidstaten en marktdeelnemers hun terughoudendheid ten aanzien van het delen van gevoelige gegevens, die een doeltreffende samenwerking in de weg staat, te overwinnen. Alleen al in 2017 hebben zij bijna 4,8 miljard berichten uitgewisseld.

Verdere uitwisseling van beste praktijken en opleidingen is mogelijk dankzij de gemeenschappelijke acties in het kader van het programma. Elke soort actie is het best toegesneden op de desbetreffende specifieke omstandigheden, veelal afhankelijk van het gewenste resultaat. Bij alle soorten acties, met inbegrip van deskundigenteams (een nieuw instrument waarmee op regionale of thematische basis betere operationele samenwerking wordt ondersteund), kunnen de diensten met behulp van het programma beste praktijken vinden, verspreiden en toepassen. Dit heeft geleid tot betere werkmethoden bij de douanediens-ten en een consistentere benadering van de uitvoering van douaneregels.

Het Douane 2020-programma is instrumenteel geweest voor het *vergroten van het vertrouwen* tussen douanediens-ten onderling en bij marktdeelnemers. De meeste deelnemers hebben van de gelegenheid gebruikgemaakt om netwerken op te bouwen en hun contacten uit te breiden, en de overgrote meerderheid maakt regelmatig gebruik van deze contacten om dagelijkse problemen op te lossen. Zij delen ook output (bv. richtsnoeren, verslagen van bijeenkomsten, beste praktijken enz.) met hun collega's en passen deze actief toe in hun dagelijks werk. De waarde van netwerken van mensen en persoonlijke contacten behoort tot de meest gewaardeerde voordelen van het programma.

Deze samenwerking en dit vertrouwen zijn noodzakelijk omdat douanediens-ten van elkaar afhankelijk zijn bij het innen van belastingen en heffingen, en daarmee *de financiële en economische belangen* van de EU en haar lidstaten *beschermen*. De betere samenwerking tussen de diensten, het delen van beste praktijken, het werken met beproefde oplossingen en het gestelde vertrouwen in andere diensten en in de IT-systemen die zij gezamenlijk gebruiken, zijn allemaal te danken aan het Douane 2020-programma. Ook op het gebied van *verbetering van de veiligheid en beveiliging*, waarbij risicoanalisten van de douane dagelijks bedreigingen van de veiligheid het hoofd moeten bieden, vertrouwen de douanediens-ten op de uitgebreide uitwisseling van informatie tussen de diensten en vaak op het delen van informatie met andere autoriteiten en instanties. Ook dit wordt gewaarborgd door het Douane 2020-programma. Tegen

deze achtergrond worden de douanediensden door het programma ondersteund bij hun werkzaamheden op het gebied van risicobeheer, beheer van de buitengrenzen, opsporingstechnologie en de bescherming van cultureel erfgoed of de natuur.

Wat betreft het *vergroten van de administratieve capaciteit van de douanediensden* biedt het Douane 2020-programma uitgebreide ondersteuning, variërend van technische en operationele kwesties tot meer strategische kwesties zoals wettelijke uitvoering en eenvormigheid. Dit is van cruciaal belang geweest bij de voorbereidingen van de douanediensden op de officiële vaststelling van de douanewetgeving van de Unie. De nieuwste e-learningmodules over de uitvoering van deze wetgeving zijn al door 68 915 douaneambtenaren en 726 000 marktdeelnemers geraadpleegd. De gemeenschappelijke acties en opleidingen in het kader van het programma hebben het volgende opgeleverd: i) gemeenschappelijk inzicht in de wettelijke vereisten; ii) onderlinge afstemming van interpretaties van de douanebepalingen; iii) standaardisering van terminologie; en iv) een eenvormiger toepassing van de werkmethode van de UCC.

Dankzij de betere samenwerking tussen de lidstaten, de financiële en technische ondersteuning van de ontwikkeling en het gebruik van de Europese informatiesystemen en de grotere capaciteit van de lidstaten wat de toepassing van de bepalingen van de UCC betreft, levert het programma een bijdrage aan de goede werking en modernisering van de douane-unie van de EU.

4. EFFICIËNTIE

De totale begroting voor het Douane 2020-programma bedraagt 522 943 000 EUR, waarvan 288 722 000 EUR is vastgelegd voor de periode 2014-2017. Bijna 85 % van het begrote bedrag is besteed aan ontwikkeling, exploitatie en onderhoud van de *Europese informatiesystemen*. Deze gemeenschappelijke IT-systemen leggen dus een groot beslag op de middelen. Ze bieden echter talrijke voordelen op elk gebied van de douaneactiviteiten, waaronder standaardisering van douaneprocedures, eenvormige uitvoering van douanewetgeving, uitwisseling van informatie en schaalvoordelen. Dit laatste is met name te danken aan de gecentraliseerde systemen die een aantal systemen van uiteenlopende aard met meerdere soorten hardware, software en communicatieapparatuur ondersteunen. Hierdoor kunnen de diensden consistentere, betrouwbaardere en veiliger samenwerken. De gecentraliseerde systemen zijn onderling verbonden en interoperabel, en koppelen niet alleen nationale systemen aan centrale systemen maar ook centrale systemen onderling. Ze zijn het technologische antwoord op de doelstellingen van Douane 2020 en worden niet alleen op brede schaal gebruikt door douanediensden, maar ook door marktdeelnemers bij hun dagelijkse activiteiten op douanegebied. Deze systemen zijn van onschatbare waarde voor het moderniseren van de douane en het creëren van een papierloze omgeving.

Wat betreft de *gemeenschappelijke acties* worden de kosten van de organisatie daarvan gedeeld, afhankelijk van de hoogte van de gemaakte kosten voor reis en verblijf en de dagvergoedingen.

De kostenstructuren vertonen slechts kleine variaties tussen de verschillende soorten activiteiten. De gemiddelde kosten per deelnemer per activiteit bedragen voor alle soorten gemeenschappelijke acties (met uitzondering van deskundigenteams) circa 921 EUR. Deze kosten zijn min of meer ongewijzigd ten opzichte van de laatste programmaversie en komen overeen met soortgelijke programma's. Dit is het prijskaartje van de talrijke voordelen van de gemeenschappelijke acties, die een kader verschaffen voor de voortdurende brede en inclusieve samenwerking door de opbouw van professionele relaties mogelijk te maken en als katalysator te fungeren. Deze samenwerking bestaat onder meer uit de uitwisseling van ideeën en praktijkervaringen over ingewikkelde onderwerpen, nieuwe technologische trends, zakelijke oplossingen en IT-werkwijzen, waardoor het inzicht in wetgeving en praktijken wordt verbeterd of veranderingen van nationale beleidslijnen worden gestimuleerd. Een flexibel, meerjarig programmeringsmechanisme voor gemeenschappelijke acties zou de efficiëntie van de planning en het coördinatieproces naar een nog hoger plan kunnen tillen.

Opleidingsactiviteiten zijn doeltreffend, aangezien de ontwikkelingskosten grotendeels eenmalig zijn en de meerwaarde met iedere nieuwe deelnemer stijgt. Het voordeel van de opleidingen in het kader van Douane 2020 is in feite tweeledig. Het ligt in de aard van de opleidingen zelf besloten dat zij gericht zijn op personen die voordeel hebben bij het vergroten van hun inzicht, kennis en capaciteit. Omdat het programma voor iedereen een eenvormige opleidingsbasis biedt, leidt het voorts tot een beter begrip van de regels. De juiste toepassing daarvan biedt talrijke voordelen voor douanediensten, marktdeelnemers en de douane-unie als geheel.

Hoewel vereenvoudiging op zich niet tot de programmadoelstellingen behoort, biedt het programma wel ondersteuning aan andere initiatieven die gericht zijn op vereenvoudiging en modernisering van de douane-omgeving. De Europese informatiesystemen en databanken die worden ondersteund door het programma leiden rechtstreeks tot een eenvoudiger, robuuster en betrouwbaarder technologisch kader dat op eenvoudige wijze te onderhouden en ondersteunen is. Ook vereenvoudigde procedures en meer eenvormige werkwijzen zijn het resultaat van de gemeenschappelijke acties en hun directe output, omdat de lidstaten en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven samenwerken bij de praktische toepassing van de regels.

Er zijn ook efficiëntieverbeteringen gerealiseerd dankzij **synergieën** tussen de programma's Douane 2020 en Fiscalis 2020. Hoewel hun beleidsterreinen verschillen, wordt in beide programma's dezelfde nadruk gelegd op het bevorderen van samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de diensten. Deze overeenkomst biedt mogelijkheden voor synergieën op het gebied van administratieve regelingen en gemeenschappelijke werkzaamheden, met inbegrip van een wisselwerking en gezamenlijke financiering op het gebied van gedeelde onderdelen zoals IT-systemen en een soortgelijke benadering van capaciteitsopbouw en opleiding. Dit maakt het eenvoudiger om benaderingen en processen te coördineren, hetgeen zorgt voor samenhang en schaalvoordelen oplevert doordat dubbel werk zoveel mogelijk wordt voorkomen. Inhoudelijk zijn de voordelen van synergieën minder evident, hoewel er een aantal opmerkelijke voorbeelden zijn op het gebied van accijnzen; dit is een bevoegdheidsterrein dat vaak wordt gedeeld door

nationale belasting- en douanediensden en waarbij Douane 2020 specifieke ondersteuning biedt bij het identificeren van gebieden die van gemeenschappelijk belang zijn.

5. SAMENHANG

De *interne samenhang* tussen de verschillende functies, onderdelen en ontwerpaspecten van het programma is bijzonder groot, met een hoge mate van consistentie tussen de interventielogica en doelstellingen van het programma en de uitvoering daarvan. Daarnaast versterken de diverse activiteiten elkaar en vullen zij elkaar aan, wat een positief effect heeft op de resultaten van het programma. De brede aanpak van de specifieke problemen die in de diverse programmaonderdelen aan bod komen, is typerend voor veel Europese informatiesystemen waarvan de implementatie en verbeteringen op bedrijfsniveau worden ondersteund door gemeenschappelijke acties en opleidingen.

Wat betreft de *externe samenhang* past het Douane 2020-programma goed in de Europa 2020-strategie, omdat het helpt slimme, duurzame en inclusieve groei te realiseren door versterking van de werking van de eengemaakte markt. Op deze manier speelt het programma een belangrijke rol in het bredere beleid van de EU. Door de ondersteuning van de uitvoering van de douanewetgeving van de Unie levert het programma een bijdrage aan de vereenvoudiging van bestaande procedures, wat in aanleg mogelijkheden biedt voor een soepeler handelsverkeer en een verlaging van de kosten voor het bedrijfsleven. Het programma sluit derhalve volledig aan bij de doelstelling van de EU inzake de totstandbrenging van een moderne, papierloze omgeving voor douane en handel, zonder daarbij de financiële, economische en maatschappelijke belangen van de EU uit het oog te verliezen. Douane 2020 bevordert het legale handelsverkeer en betrouwbare handelaren die de voorschriften in acht nemen kunnen dankzij het programma profiteren van optimale vereenvoudiging, hogere productiviteit en een sterker concurrentievermogen. Het programma bindt de strijd aan met de toenemende handel in illegale, nagemaakte of gevaarlijke goederen die de banen, groei, innovatie en concurrentiepositie van de Europese bedrijven en de veiligheid en gezondheid van Europese burgers in gevaar brengen.

In Verordening (EU) nr. 1294/2013 wordt gesteld dat de middelen moeten worden gecombineerd met andere financieringsinstrumenten waarmee algemene doelstellingen worden nagestreefd, en dat de acties van het programma samenhang moeten waarborgen in het gebruik van EU-middelen die de werking van de douane-unie ondersteunen. Er zijn ook andere financieringsinstrumenten beschikbaar die inspelen op de specifieke behoeften van nationale douanediensden. In de evaluatie wordt gesteld dat er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van deze aanvullende instrumenten. Ze worden onvoldoende belicht, waardoor de douanediensden over het algemeen onvoldoende op de hoogte zijn van deze instrumenten.

6. TOEGEVOEGDE WAARDE VOOR DE EU

Het douanebeleid is een exclusieve bevoegdheid van de EU. De uitvoering van de douanewetgeving van de EU - de UCC - is echter een bevoegdheid van de lidstaten. Het wetgevingskader van de EU is op zich echter ontoereikend om de goede werking van de douane-unie te waarborgen. Het moet worden aangevuld met ondersteunende maatregelen, zoals de maatregelen die zijn vervat in het Douane 2020-programma, om ervoor te zorgen dat de douanewetgeving van de EU op nationaal niveau op convergerende en consistente wijze wordt toegepast.

Zoals reeds uiteengezet, hebben veel van de activiteiten van de douane tegenwoordig een grensoverschrijdend karakter, waardoor ze betrekking hebben op en gevolgen hebben voor alle lidstaten. Daarom zijn er gemeenschappelijke acties op EU-niveau nodig om een hoge mate van samenwerking tot stand te brengen, met een kosten-batenverhouding die gunstiger is dan wanneer iedere lidstaat zelf zijn eigen samenwerkingskaders op bilaterale of multilaterale basis zou moeten opzetten. De belanghebbenden zijn het erover eens dat het programma doeltreffend is wat betreft het bieden van oplossingen voor problemen en kwesties met een duidelijke EU-dimensie, en dat het programma daardoor over het algemeen een aanvulling is op (in plaats van een duplicering van) de initiatieven op nationaal niveau.

De douanediensdiensten in de douane-unie hanteren dezelfde regels. Alle lidstaten zijn van elkaar afhankelijk en hebben behoefte aan informatie die zo volledig mogelijk is. Marktdeelnemers verwachten op hun beurt een evenwichtige en snelle dienstverlening en voorspelbaarheid van regels en procedures wanneer zij met de douane te maken hebben. Deze onderlinge afhankelijkheid vereist samenwerking en onderlinge afstemming van praktijken. Het Douane 2020-programma speelt een belangrijke rol in de totstandkoming van deze convergentie.

Zoals eerder opgemerkt, is het Douane 2020-programma met name onontbeerlijk voor wat betreft de ondersteuning van alle aspecten van de uitvoering van de UCC. Deze uitvoering zou ook zelfstandig kunnen geschieden, maar zou zonder de ondersteuning van het programma veel meer tijd in beslag nemen en lastiger te realiseren zijn. Het Douane 2020-programma zorgt voor financiële houdbaarheid van de Europese informatiesystemen, en de tijdige financiering van deze systemen is van doorslaggevend belang voor het waarborgen van de beschikbaarheid en uitwisseling van gegevens over de toeleveringsketens en risicorelevante informatie. Daardoor levert het Douane 2020-programma *schaalvoordelen* en *efficiëntieverbeteringen* op en kunnen nationale overheden - en in veel gevallen marktdeelnemers - dankzij het programma tijd en middelen te besparen. Dit is met name het geval in deelnemende landen met kleinere douanediensdiensten en minder middelen. Alles dat verband houdt met de interoperabiliteit en interconnectiviteit van centrale IT-systemen levert toegevoegde waarde op voor de EU. De symbiotische functies van de architectuur van de centrale Europese informatiesystemen voor de douane zijn uniek en kunnen niet op nationaal niveau worden gereproduceerd.

Hoewel de Europese informatiesystemen de douane-unie ondersteunen in de - technische - vorm van interoperabele en onderling verbonden systemen, zijn zij niet langer weg te denken uit de dagelijkse praktijk van de douaneambtenaren en marktdeelnemers en worden zij niet langer gezien als het product van het Douane 2020-programma. De gemeenschappelijke acties zijn dynamisch en geven de diensten *unieke mogelijkheden om samen te werken*, te communiceren en te netwerken. Uiteindelijk zorgt dit voor vertrouwen en grotere convergentie van benaderingswijzen en praktijken. Hetzelfde geldt voor de opleidingsactiviteiten, die er niet alleen toe hebben bijgedragen dat douanediensten de douanewetgeving van de EU en daarmee samenhangende procedures beter begrijpen en uitvoeren, maar ook - en dit is minstens even belangrijk - dat deze uitvoering op een meer eenvormige wijze plaatsvindt. De efficiëntieverbeteringen zijn het grootst voor deelnemende landen die nog niet beschikken over goed ontwikkelde nationale opleidingsprogramma's. Het zelfstandig ontwikkelen van dergelijke programma's zou moeilijk zijn geweest of zou helemaal niet van de grond zijn gekomen. Uiteindelijk heeft het Douane 2020-programma bijgedragen aan de onderlinge afstemming van nationale praktijken, waardoor er vertrouwen is geschapen en één gemeenschappelijke benadering en gedeelde visie tot stand is gebracht.

Wanneer het programma niet zou bestaan, zou de samenwerking tussen de deelnemende landen gebaseerd zijn op ongestructureerde relaties, formele tijdrovende kanalen en wederkerigheidsovereenkomsten die aanzienlijk complexer en duurder zouden zijn om in de praktijk te brengen en te onderhouden. Gezien de omvang van de activiteiten in het kader van het Douane 2020-programma in termen van het grote aantal gemeenschappelijke acties met een grote verscheidenheid aan onderwerpen met een Europese dimensie en pan-Europese deelname aan acties en opleidingen, is het moeilijk voor te stellen dat de organisatie van dergelijke activiteiten op een ander niveau mogelijk zou zijn. Wat betreft de Europese informatiesystemen geldt dat deze zonder toekomstige financiering van voortdurend(e) ontwikkeling en onderhoud waarschijnlijk niet langer dan op middellange termijn bruikbaar zouden zijn. Er zou een groot risico bestaan dat zij verouderd raken en dat de schaalvoordelen en verlagingen van de totale kosten verloren gaan.

Douane 2020 heeft tastbare resultaten opgeleverd en heeft douaneambtenaren geholpen vaardigheden te verwerven en ervaringen uit te wisselen. De resultaten van het programma zullen echter waarschijnlijk van korte duur zijn wanneer het programma zou worden stopgezet. Bestaande verschillen zouden blijven bestaan en de dankzij jarenlange samenwerking opgebouwde en verbeterde netwerken zouden geleidelijk verdwijnen.

7. CONCLUSIES

Het Douane 2020-programma is uiterst *relevant* omdat het inspeelt op de behoeften van douanediensten, marktdeelnemers, Europese burgers en de douane-unie als geheel. In de loop der jaren is het Douane 2020-programma een integraal onderdeel geworden van het nationale en Europese douanelandschap en -beleid en van de nationale en Europese douaneprocessen en -

procedures, waarbij het heeft gezorgd voor interoperabele, onderling verbonden en betrouwbare Europese informatiesystemen. Omdat de lidstaten van elkaar afhankelijk zijn voor de goede uitvoering van hun douanetaken, hebben zij behoefte aan doeltreffende en efficiënte communicatie-instrumenten, uitwisseling van informatie en samenwerking in het algemeen. De doelstellingen van het programma spelen in op al deze behoeften.

Het programma is *doeltreffend* in het verwezenlijken van zijn doelstellingen en draagt in hoge mate bij aan de goede werking en modernisering van de douane-unie. Het programma stimuleert samenwerking en uitwisseling van informatie, variërend van het faciliteren van convergentie op strategisch niveau tot het onderling afstemmen van benaderingswijzen, interpretaties, administratieve procedures, beste praktijken en regels op operationeel niveau. Het beveiligde platform voor het uitwisselen van informatie helpt de lidstaten en marktdeelnemers hun terughoudendheid ten aanzien van het delen van gevoelige gegevens te overwinnen en zorgt voor onderling vertrouwen. De waarde van netwerken van mensen en persoonlijke contacten behoort tot de meest gewaardeerde voordelen van het programma.

Dankzij de *verbeterde samenwerking* en *het toegenomen vertrouwen* ondersteunen de lidstaten elkaar bij de bescherming van de financiële en economische belangen van de EU en haar lidstaten, en zijn de veiligheid en beveiliging verbeterd door de efficiënte uitwisseling van betrouwbare informatie. Het Douane 2020-programma speelt een belangrijke rol in de vergroting van de administratieve capaciteit van de douanediens ten en is daarmee van doorslaggevend belang geweest bij de voorbereidingen van die diensten op de officiële vaststelling van de douanewetgeving van de Unie via het mogelijk maken van een gemeenschappelijk inzicht in de wettelijke vereisten, onderlinge afstemming van de interpretaties van de douanebepalingen, standaardisering van de terminologie en een eenvormiger toepassing van de werkmethode van de UCC.

Qua *efficiëntie* is het onderdeel dat het grootste beslag legt op de meeste middelen — de Europese informatiesystemen — ook het nuttigst, gezien het grote aantal voordelen op alle gebieden van de douaneactiviteiten, waaronder standaardisering van douaneprocedures, eenvormige uitvoering van douanewetgeving, uitwisseling van informatie en schaalvoordelen, met name via de gecentraliseerde systemen. De informatiesystemen worden gebruikt in de dagelijkse praktijk van de douanediens ten en marktdeelnemers, en het belang ervan bij het moderniseren van de douane met het oog op de totstandbrenging van een papierloze omgeving is van onschatbare waarde. Andere voordelen vloeien voort uit de gemeenschappelijke acties en opleidingsactiviteiten, die een kader verschaffen voor voortdurende brede en inclusieve samenwerking door inzicht, kennis en capaciteit te vergroten, de opbouw van professionele relaties mogelijk te maken en als katalysator te fungeren. De gemeenschappelijke IT-systemen en databanken die worden ondersteund door het programma leiden rechtstreeks tot een eenvoudiger, robuuster en betrouwbaarder technologisch kader dat op eenvoudige wijze te onderhouden en ondersteunen is.

Het Douane 2020-programma speelt een belangrijke rol in het bredere beleid van de EU en vertoont *samenhang* met de doelstelling van de EU inzake het tot stand brengen van een moderne, papierloze omgeving voor douane en handel, zonder daarbij de financiële, economische en maatschappelijke belangen en het welzijn van de EU uit het oog te verliezen. Dankzij de ondersteuning van de uitvoering van de douanewetgeving van de Unie helpt het programma de handel te stimuleren en de kosten van bedrijven te verlagen, waardoor hun productiviteit en concurrentievermogen toeneemt.

De grootste *toegevoegde waarde voor de EU* van het Douane 2020-programma ligt in de ondersteuning van alle aspecten van de uitvoering van de douanewetgeving van de Unie, die vraagt om EU-oplossingen voor EU-problemen en een nauwe samenwerking tussen de lidstaten. De lidstaten moeten dezelfde regels toepassen en elkaar helpen bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de douane-unie. Het programma zorgt voor de financiële houdbaarheid van de interoperabele en onderling verbonden Europese informatiesystemen, waardoor met grotere schaalvoordelen en efficiëntie wordt voldaan aan de vereisten van de UCC. De symbiotische functies van de centrale pan-Europese IT-architectuur voor de douane zijn uniek en kunnen niet op nationaal niveau worden gereproduceerd. De gemeenschappelijke acties bieden de diensten bovendien unieke mogelijkheden om samen te werken, te communiceren en te netwerken. Dit zorgt voor vertrouwen en grotere convergentie van benaderingswijzen en praktijken. Gezien de omvang van de activiteiten in het kader van het Douane 2020-programma, de grote verscheidenheid aan onderwerpen en hun Europese of pan-Europese dimensie, is het moeilijk voor te stellen dat de organisatie van dergelijke activiteiten op een ander niveau mogelijk zou zijn. De resultaten van het programma zullen waarschijnlijk slechts van korte duur zijn wanneer het programma zou worden stopgezet. Bestaande verschillen zouden blijven bestaan en de dankzij jarenlange samenwerking opgebouwde en verbeterde netwerken zouden geleidelijk verdwijnen. Zowel het functioneren van de douane-unie als de verdere integratie van de nationale douanediensdiensten die binnen deze unie opereren, blijft volledig afhankelijk van het Douane 2020-programma. In het licht van de snelle veranderingen en uitdagingen die voor de douane-unie in het verschiet liggen, is de voortdurende ondersteuning van het programma van cruciaal belang.